

POSTGRAU
DRETS DE LA INFÀNCIA I DESENVOLUPAMENT
Programa detallat

Mòdul A: Drets fonamentals i drets de la infància (36 hores)

A.1 Origen i fonament dels drets humans (8hores)

Liborio Hierro, Catedràtic de filosofia de dret de la UAM (Madrid)

Història: Una descoberta o un invent? Un invent modern. De la societat medieval a l'Estat modern. Els dos sobirans. Un debat històric: Jellinek contra Boutmy. Les tres fases: declaració, positivació, internacionalització. Les tres generacions: els drets civils i polítics (les llibertats), els drets econòmico-socials (la igualtat) i els nous drets (nous subjectes i nous drets).

Concepte: Els problemes conceptuals. Els drets humans com a drets subjectius. La teoria del dret subjectiu i el dret de propietat. Els drets com facultat o poder de la voluntat. Els subjectes limitats de l'autonomia de la voluntat (barons, propietaris, adults). La teoria de la voluntat. Una altra forma de veure les coses. L'aparició de la teoria de l'interès o del beneficiari. La idea que avui en tenim. La teoria de Hohfeld: els drets són posicions normatives. Els drets són les posicions normatives positives; els deures, les negatives. Tipus de drets. Què són els drets humans? Definició.

Fonaments: Teories bàsiques: Iusnaturalisme, Historicisme, Utilitarisme, Contractualisme, Constructivisme. La qüestió d'un únic fonament o un fonament plural. La possibilitat de construir un fonament: la idea de la dignitat humana com imperatiu categòric.

Contingut: Quins drets tenim? El dret a la llibertat. Les dues formes de la llibertat: llibertat positiva i llibertat negativa. El teorema de la llibertat. El dret a la igualtat. Les dues formes de la igualtat: igualtat davant la llei i igualtat material. El teorema de la igualtat. El dret a la seguretat: Les dues formes de la seguretat: jurídica i personal. El teorema de la seguretat.

Els drets humans com a drets fonamentals: Els drets humans com a fonament de l'Estat: el contracte social i la legitimitat en origen. La satisfacció dels drets i la legitimitat en exercici. Les conseqüències del caràcter fonamental: La constitucionalització dels drets i el seu caràcter supralegal. Els mitjans extraordinaris de protecció: contra el constituent; contra el legislador; contra l'Administració; contra els particulars. L'empara jurisdiccional i el recurs d'empara.

Els drets humans i els infants: Un repàs històric. Els infants sota el punt de vista liberal. Les primeres declaracions. La Convenció. Significat. El problema teòric. L'aportació de MacCormick. Els infants i els drets.

-Els drets dels infants. El problema de la llibertat. El problema de la igualtat. El problema de la seguretat.

A-2 Les necessitats de la infància i l'adolescència com a fonament ètic dels drets de la infància (12hores)

Maria Ángeles Espinosa, Professora titular de psicologia evolutiva i de l'educació i Vicedegana d'Investigació i Infraestructura Facultat de Psicologia de la UAM (Madrid), secretaria general de l' IUNDIA

- L'estudi de les necessitats humanes. Les necessitats com a base del desenvolupament humà: salut i autonomia com a necessitats bàsiques. La Universalitat de les necessitats humanes. Necessitats i Drets. Necessitats i Satisfaents. Satisfaents i relativisme cultural. El paper de les necessitats humanes en el fonament dels Drets humans.
- Les necessitats de la infància i de l'adolescència. L'aplicació de la teoria de Doyal i Dough. Aportacions de la psicologia del desenvolupament a l'estudi de les necessitats infantils i adolescents. Cultura i satisfacció de les necessitats en la infància.
- Necessitats biològiques en las diferents etapes del desenvolupament
- El desenvolupament de les necessitats psicològiques: primera infància
- El desenvolupament de les necessitats psicològiques: etapa preescolar
- El desenvolupament de les necessitats psicològiques : etapa escolar
- El desenvolupament de les necessitats psicològiques: adolescència
- Necessitats sexuals

A-3 La infància en el marc universal de les Nacions Unides (8hores)

Maria Ángeles Espinosa, Professora titular de psicologia evolutiva i de l'educació i Vicedegana d'Investigació i Infraestructura Facultat de Psicologia de la UAM (Madrid), secretaria general de l' IUNDIA

- La protecció dels drets de la infància: breu referència històrica
- La Convenció dels drets de la infància
- El Comitè dels drets dels infants
- La protecció dels drets de la infància en els sistemes regionals: en l' àmbit europeu, l'organització dels Estats Americans, l' organització per a la Unitat Africana

A-4 El dret dels tractats. Capítols específics de la protecció de la infància a Andorra en els àmbits processal, penal, constitucional i civil (8hores)

Ladislau Baró. Advocat

- Tractats: Orígens i fonaments. Implicacions i responsabilitats
- Convenció dels drets de la infància. Principis bàsics. Influència en el desenvolupament posterior d' ordenaments jurídics. Connexions amb la Declaració dels Drets Humans i la Convenció contra la discriminació de la dona. Convencions afins del Consell d'Europa
- Els tractats a Andorra. Convencions i convenis.
- Adopció de la convenció i dels protocols a Andorra. Anàlisi de les observacions del comitè dels drets de la infància a l' informe d' Andorra. Convenció sobre adopcions
- Capítols específics de la protecció de la infància a Andorra
- Ordenament jurídic andorrà, legislació i polítiques implementades des de la creació de la Secretaria d'Estat per a la família.

Mòdul B: Anàlisi de la situació actual en el compliment dels drets (39 hores)

B-1 La globalització econòmica: etiologia de la pobresa i causes de les desigualtats internacionals (13hores)

Marta Santos Investigadora al Centre de Recerca Innocenti

- Globalització, escenari i actors
- Causes de la pobresa i les desigualtats
- La pobresa als països rics
- Estratègies i exemples de bones pràctiques
- Els reptes de la globalització

B-2 Problemes actuals en el compliment dels drets humans. Problemes de la discriminació (14hores)

Jordi Bonet. Catedràtic de dret internacional públic de la UB (Barcelona)

B.2.1. L'estructura de base de la Societat internacional del segle XXI com a condicionant del compliment dels drets humans internacionalment reconeguts: una aproximació política i jurídica.

- A) La configuració de la Societat internacional i les seves conseqüències polítiques i jurídiques.
 - a) Diferències i desigualtats entre Estats.
 - b) Interessos, valors i principis jurídics en l'actual Societat internacional.
 - c) Relacions internacionals i relacions transnacionals: els actors no estatals de caràcter privat i l'evolució social.

- B) Drets humans i discriminació.
 - a) Idees bàsiques sobre el reconeixement jurídic internacional dels drets humans.
 - b) La noció de discriminació en el Dret internacional dels drets humans.
 - c) Diferències, desigualtats, pràctiques discriminatòries i la negació dels drets humans: l'efectivitat dels drets humans en entredit.
 - d) Avaluació general de les situacions i grups humans de risc: l'infant com a subjecte més vulnerable dins d'aquests col·lectius.

- C) L'Estat com a garant del respecte dels drets humans internacionalment reconeguts: dimensions polítiques, econòmiques i socials.
 - a) Estabilitat i crisi política de l'Estat.
 - i. Estabilitat política i institucional.
 - ii. Les transicions polítiques.
 - iii. Els anomenats *Estats fracassats o fallits*.
 - b) Els reptes socials vinculats al grau de desenvolupament econòmic i la discriminació.
 - i. Les situacions de risc: desigualtat econòmica i social; l'exclusió social; i l'extrema pobresa d'un alt percentatge de la població.

- ii. L'Estat com a instrument de correcció de les situacions de risc: mercat i marges d'acció estatal.
 - c) Estat i vectors culturals i religiosos: fonaments discriminatoris de les tradicions i de les conseqüències dels problemes socials.
- B.2.2. La discriminació com a violació dels drets humans: anàlisi de certes situacions i grups humans de risc.
- A) Les migracions i la seva permanència en la Societat internacional.
 - a) Factors i magnitud del fenomen migratori.
 - b) Dinàmiques socials en els països d'acollida i discriminació.
 - c) Polítiques migratòries i respecte dels drets i llibertats dels estrangers.
 - d) L'infant davant del fet migratori.

 - B) Les minories ètniques.
 - a) La noció internacional de *minoria* i de *minoria ètnica*.
 - b) La protecció internacional de les minories: Dret internacional dels drets humans i Dret internacional penal.
 - c) Les polítiques estatals envers les minories: ¿integració *versus* segregació?
 - d) De la diferenciació social i jurídica a la discriminació dels membres del grup minoritari.
 - e) Especial referència als pobles indígenes.

 - C) Els conflictes armats.
 - a) Conflictes armats internacionals i interns.
 - b) El Dret internacional públic davant els conflictes armats.
 - c) Les conseqüències dels conflictes armats.
 - d) Els infants coma víctimes dels conflictes armats.

 - D) El gènere com a factor de discriminació.
 - a) La dona en la societat actual: la difícil avaluació dels canvis socials.
 - b) Dret internacional públic i gènere.
 - c) Igualtat i discriminació positiva.
 - d) La feminització de la pobresa.
 - e) La violència de gènere.

B-3 Prioritats programàtiques en el compliment dels drets de la infància (12hores)
Andres Guerrero. Responsable de l' oficina d'Aliances públiques de la seu regional d'UNICEF per a Europa

Exploració de cinc tipus d'intervencions prioritàries per assegurar la supervivència, desenvolupament, protecció i participació de la infància i de l'adolescència:

- el desenvolupament integrat de la primera infància
- el dret a l'educació i a la igualtat de gènere
- la importància de la immunització en el desenvolupament infantil

- la lluita contra el VIH-SIDA
- la protecció infantil contra la violència, l'exploració, els maltractaments i la discriminació

Mòdul C: Fonaments teòric i pràctics del desenvolupament (33 hores)

C-1 Definició, gènesi i principals enfocaments teòrics (9hores)

Marc Vila Amigó, advocat i vicepresident del Comitè d'Andorra per l'UNICEF i

Ramon Tena, advocat i membre de la Junta del Comitè d'Andorra per l'UNICEF

1. Introducció als processos de Mundialització, Universalització, Interdependència, Globalització i Humanització. Factors, Actors i Problemes Centrals d'Anàlisi en el marc del debat paradigmàtic. L'impacte d'aquests processos en els fonaments teòric i pràctic de la cooperació per al desenvolupament i l'evolució històrica del règim internacional de cooperació en el sí del Sistema de les Nacions Unides.
2. La cooperació internacional. El sistema de Nacions Unides; el Programa de Nacions Unides al Desenvolupament; els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni; La societat civil i la seva influència: El procés per prohibir les mines terrestres; el Desenvolupament Humà Sostenible.
3. L'adopció internacional: un mecanisme de protecció dels drets de l'infant. Breu història de l'adopció. Aspectes socials i psicològics. L'adopció internacional: el Conveni de la Haia. Evolució i tendències actuals. Aspectes financers: el problema de lligar adopció internacional i cooperació. Els principals reptes.
4. Reflexions finals i debat amb els/les alumnes

C-2 Desenvolupament, drets humans i cooperació internacional (8 hores)

Arcadi Oliveres. Professor d'estructura econòmica, UAB (Barcelona)

- El concepte de desenvolupament humà. Una panoràmica de les seves deficiències
- Les relacions nord-sud
- El flagell de la guerra
- La governabilitat mundial i la cooperació internacional
- Les responsabilitats dels governs i dels administracions
- Les responsabilitats particulars

C-3 La cooperació al desenvolupament a Andorra i les aliances amb la societat civil (16hores)

Roser Suñé Pascuet, Ministeri de Presidència (Andorra) i Mariam Ndiaye responsable d'UNICEF a Camerun

1. Antecedents
2. Petita al·lusió a la Cooperació internacional i ajuda al desenvolupament a Andorra: què és i què no és. Obstacles al desenvolupament. El paper de les ONG's i entitats cíviques en el desenvolupament, una arma de doble tall. D'on venim i cap on anem.
3. Els principals protagonistes: Departaments de govern: la comissió interministerial de cooperació internacional. La plataforma d'ONG's i l'ajuda humanitària. El treball de les entitats sense ànim de lucre. La col·laboració entre el govern i la societat civil.

4. Els criteris de contribució econòmica: principis fonamentals, criteris sectorials. Els objectius del mil·lenni de NU. Les línies estratègiques de Govern. Criteris geopolítics: l'organització internacional de la Francofonia i la secretaria de Cooperació Iberoamericana. Assistència humanitària d'emergència
5. El mapa de la cooperació internacional i de l'ajuda al desenvolupament a Andorra
6. Situació dels infants i de la posada en pràctica dels seus drets : Cop d'ull a la situació dels infants a l'Àfrica de l'Oest i del Centre. Entorn físic, geogràfic, institucional, social, econòmic i jurídic. Implementació dels drets. Actors i accions, realitzacions, obligacions i reptes.
7. Alguns fets i xifres generals respecte del canvi climàtic i els infants. De quina manera s'aplica això a Àfrica ? I a la regió d'Àfrica de l'Oest i del Centre i a alguns països del Sahel ?
8. El paper i l'acció específica de l'UNICEF i dels seus col·laboradors. Mandat i rol de l'UNICEF, percepció, abast i límits. Partenariats en favor dels infants per a la realització dels seus drets. Acció i estratègies a través dels programes, dominis i eixos prioritaris d'intervenció. Resultats i impacte de l'acció. Quins vincles i quins avantatges per a una realització dels drets de l'infant en un context de canvi climàtic. Bastir sobre el present, anticipar i actuar sobre el futur : Com? Amb qui? Amb què? Qui fa què?
9. El paper dels infants. La realització del dret a la participació. « Res per als infants sense els infants ». De quina manera es materialitza aquest dret en el marc dels programes actuals de l'Unicef? En el marc de les respostes de prevenció o d'adaptació al canvi climàtic, quin paper poden o podrien tenir els infants. Els reptes i les perspectives. El canvi de comportament i l'adopció de comportaments. La preparació als riscos. L'optimització dels recursos disponibles i la recerca de recursos nous o addicionals. El compromís individual i col·lectiu.

Conferències

Obertura. Dimarts 20 de gener. **Itziar Ruiz Gimenez**, professora del Departament de Ciència Política i Relacions Internacionals de la Facultat de Dret de la Universitat Autònoma de Madrid

“Infància i conflictes armats”

Segona. Dijous 5 de febrer. **Mª Ángeles Espinosa**, Professora titular de psicologia evolutiva i de l'educació i Vicedegana d'Investigació i Infraestructura Facultat de Psicologia de la UAM (Madrid), secretaria general de l' IUNDIA

“Educació en valors, educació per al desenvolupament”

Tercera. Divendres 27 de febrer. **Marta Santos**, Investigadora al Centre de Recerca Innocenti

“La pobresa als països rics”

Quarta. Divendres 6 de març. **Maud de Boer-Buchiquio**, Vicesecretària general del Consell d'Europa

“Construir Europa amb la participació dels infants”

Cinquena. Dilluns 30 de març. **Claire Brisset**. Ex-Raonadora dels ciutadans infants de la República francesa

“El raonador dels ciutadans infants”